

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Demografija	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: dr. Daumantas Stumbrys Kitas (-i):	Vilniaus universiteto Filosofijos fakultetas

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji		pasirenkamas

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė	6 semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai:	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	48	87

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Dalyko paskirtis –		
Bendrosios kompetencijos:		
<ul style="list-style-type: none"> • Gebėjimas rasti, analizuoti ir sisteminti informaciją iš įvairių teorinių ir empirinių šaltinių. • Gebėjimas kūrybiškai spręsti su studijuojamu dalyku susijusias problemas. • Gebėjimas panaudoti savo profesinį žinojimą sprendžiant socialines problemas. • Gebėjimas dirbti savarankiškai ir grupėje: gebėjimas dirbti savarankiškai ir bendrauti bei bendradarbiauti, atliekant užduotis • Gebėjimas raštu ir žodžiu bendrauti profesinėje aplinkoje ir su žmonėmis, kurie nėra profesinės srities ekspertai. 		
Dalykinės kompetencijos		
<ul style="list-style-type: none"> • Demografinių teorijų žinojimas, gebėjimas jas taikyti demografinių procesų ir jų problemų analizei. • Gebėjimas rasti, analizuoti ir sisteminti demografinius procesus iliustruojančią empirinę demografinę statistinę bei tyrimų informaciją, įvertinti duomenų kokybę, analizei pasitelkti tinkamus metodus • Gebėjimas teoriniu lygmeniu vertinti demografinės ir visuomenės raidos sąsajas istoriniame ir konkrečiaus periodo kontekste, identifikuoti demografines problemas ir jas iliustruoti empirine informacija • Gebėjimas taikyti demografinės teorines prielaidas vertinant demografinių procesų raidą ir problemas lokaliniu ir globaliu lygmeniu • Gebėjimas suprasti demografinės raidos iššūkius viešėjai politikai ir identifikuoti pagrindines gyventojų (demografinės) politikos kryptis 		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Gebės taikyti demografines teorijas ir pasitelkti tinkamus empirinius duomenis bei metodus vertinant demografinių procesų raidą ir veiksniai	Paskaitos, informacijos paieškos, diskusijos seminaruose, savarankiškas darbas	Testo, egzamino raštu, pranešimo pristatymo vertinimas
Gebės vertinti demografinę situaciją, identifikuoti	Paskaitos, diskusijos	Analizės rezultatai pagrįstų

problemas ir išskirti pagrindines gyventojų (demografinės) politikos kryptis	seminaruose, viešai prieinamos informacijos analizė, rezultatų pristatymas seminaruose	siūlymų formulavimo, pranešimo pristatymo vertinimas
Gebės vertinti nacionalinio, regioninio ir globalinio lygmens demografinės raidos bruožus, identifikuoti jų sąryšį su visuomenės išsivystymo lygiu, socialine ir ekonomine plėtra	Paskaitos, teorinės ir empirinės literatūros analizė	Testo, egzamino raštu vertinimas
Gebės dalyvauti diskusijose, atliktą demografinę analizę pristatyti auditorijai	Pranešimo pristatymas ir diskusijos seminarų metu	Pranešimo pristatymo ir diskusijų seminarų metu vertinimas

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Įvadinė paskaita.	2						2	8	Susipažinimas su kurso programa. Savarankiškas paskaitų bei papildomos medžiagos studijavimas. Temų pranešimams pasirinkimas.
2. Demografinės minties raida. Demografinių procesų ryšys su visuomenės sociokultūrine, ekonomine, technologine raida Paminėtos demografinės raidos teorijos: pirmo ir antro demografinio perėjimo teorijos	4		2				6	8	Savarankiškas paskaitų bei papildomos medžiagos studijavimas. Pranešimo pristatymui rengimas.
3. Pagrindiniai informacijos šaltiniai apie gyventojus, demografinę raidą, įvairius demografinius procesus. Pagrindinių demografinių procesų indikatorių sistema, duomenų patikimumo ir rodiklių informatyvumo problema. Nacionaliniai ir tarptautiniai duomenų šaltiniai apie gyventojus ir demografinę raidą.	2		2				4	8	Savarankiškas paskaitų bei papildomos medžiagos studijavimas. Pranešimo pristatymui rengimas.
4. Gimstamumas, gimstamumo kitimas istoriniame visuomenės raidos kontekste ir lyginamasis vertinimas. Gimstamumo veiksniai. Gimstamumo kitimo ir veiksnių teorijos.	4		2				6	8	Savarankiškas paskaitų bei papildomos medžiagos studijavimas. Pranešimo pristatymui rengimas.
5. Mirtingumo kitimas istoriniame visuomenės raidos ir įvairių šalių mirtingumo kitimo kontekste. Mirtingumo kitimo prielaidos ir veiksniai. Mirtingumo diferenciacija. Epidemiologinio perėjimo ir sveikatos perėjimo teorijos, raiška, regioninės deformacijos, lyginamieji vertinimai.	4		2				6	8	Savarankiškas paskaitų bei papildomos medžiagos studijavimas. Pranešimo pristatymui rengimas.
6. Gyventojų migracijos raida ir veiksniai istoriniame ir pastarųjų pokyčių kontekste. Migracijos raidos ir veiksnių teorijos ir raiška. Gyventojų migracijos tipai, kryptys, srautai, juos	4		2				6	8	Savarankiškas paskaitų bei papildomos medžiagos studijavimas.

formuojantys veiksniai.									Pranešimo pristatymui rengimas.
7. Demografinių procesų raida ir gyventojų amžiaus struktūrų evoliucijos teoriniai modeliai, praktinė raiška, lyginamasis vertinimas. Visuomenės senėjimas, senėjimo prielaidos, raiška, pasekmės.	4		2				6	8	Savarankiškas paskaitų bei papildomos medžiagos studijavimas. Pranešimo pristatymui rengimas.
8. Gyventojų (demografinė) politika: esmė, struktūra, prioritetai. Gyventojų politikos sampratos ir raiškos kitimas nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu.	4		2				6	8	Savarankiškas paskaitų bei papildomos medžiagos studijavimas. Pranešimo pristatymui rengimas.
9. Demografinių procesų ir gyventojų struktūrų ateities projektuojamų variantų interpretacijos ilgalaikės demografinės raidos, dabartinės situacijos ir gyventojų politikos efektyvumo kontekste: nacionalinė ir tarptautinė perspektyva.	4		2				6	8	Savarankiškas paskaitų bei papildomos medžiagos studijavimas. Pranešimo pristatymui rengimas.
10. Pasirengimas egzaminui								15	Savarankiškas paskaitų bei papildomos medžiagos studijavimas.
Iš viso	32		16				48	87	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Pranešimo pristatymas ir dalyvavimas diskusijose seminario metu	30	Semestro metu, sutartu laiku	<ul style="list-style-type: none"> gebėjimas tinkamai iškelti pasirinktos problemos tyrimo klausimus savo nuomonės argumentavimas ir pagrindimas kalbos aiškumas, nuoseklumas pristatymo reikalavimų laikymasis pasiūlymų, rekomendacijų pagrįstumas, inovatyvumas pateikimo kokybė (stilius, kalba, apipavidalinimas). argumentuotas dalyvavimas diskusijose
Tarpinis atsiskaitymas – testas (uždarieji ir atvirieji klausimai)	35	Semestro metu, sutartu laiku	<ul style="list-style-type: none"> gebėjimas taikyti demografines teorijas gebėjimas analizuoti empirinius demografinius duomenis gebėjimas vertinti demografinių procesų raidą ir veiksnius išsamumas, nuoseklumas gebėjimas išskirti esminius argumentus
Egzaminas – testas (uždarieji ir atvirieji klausimai)	35 (nedalyvavus tarpiniame atsiskaityme – 70)	Sesijos metu	<ul style="list-style-type: none"> gebėjimas taikyti demografines teorijas gebėjimas analizuoti empirinius demografinius duomenis gebėjimas vertinti demografinių procesų raidą ir veiksnius išsamumas, nuoseklumas gebėjimas išskirti esminius argumentus

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
Caselli G., Vallin J.,	2006	Demography: <i>Analysis and Synthesis</i> . A	Vol. 1-4.	London:

Wunsch G..		<i>Treatise in Population Studies</i>		Elsevier.
Kanopienė V.	2008	Socialinė demografija		Vilnius MRU
Poston, D.L., Micklin M..	2006	Handbook of Population		Springer
Poston, D.L., Bouvier L. F. (first published 2010)	2013	Population and Society: An Introduction to Demography,		Cambridge University Press.
Jasilionis, D., Stankūnienė, V., Maslauskaitė, A., Stumbrys, D.	2015	Lietuvos demografinių procesų diferenciacija.		Vilnius: Lietuvos socialinių tyrimų centras.
Stankūnienė V., A.Maslauskaitė, M.Baublytė	2013	Ar Lietuvos šeimos bus gausesnės?		Vilnius: Lietuvos socialinių tyrimų centras
Papildoma literatūra				
Van de Kaa D. J.	2009	Demographic Transition. Paper presented at the workshop <i>Fertility Declines in the Past, Present and Future</i> . University of Cambridge, 15–17 July, 2009.		Cambridge University
McDonald P.	2002	Sustaining Fertility through Public Policy: The Range of Options <i>Population</i> (English Edition),	Vol. 57, No. 3, p. 417-445.	
Gauthier A. H.	2007	The Impact of Family Policies on Fertility in Industrialized Countries: A Review of the Literature. <i>Population Research and Policy Review</i>	No.26: p. 323-346.	
Van de Kaa D.	1987.	European second demographic transition. <i>Population Bulletin</i> ,	Vol. 42. No.1.	
Stankūnienė V., D.Jasilionis (Eds.)	2009.	<i>The Baltic Countries: Population, Family, and Family Policy.</i>		Vilnius: Institute for Social Research.
Maslauskaitė A., Stankūnienė. V.	2007	<i>Šeima abipus sienų. Lietuvos transnacionalinės šeimos genezė, funkcijos, raidos perspektyvos.</i>		Vilnius: Socialinių tyrimų institutas
Stankūnienė V., Jasilionienė A., Jančaitytė R.	2005	<i>Šeima, vaikai, šeimos politika: modernėjimo prieštaros.</i>		Vilnius: Socialinių tyrimų institutas
Jasilionis D., Meslé F., Shkolnikov V.M., Vallin J	2011.	Recent life expectancy divergence in Baltic countries. <i>European Journal of Population.</i>	Nr. 27(4), p. 403-431.	
Stankūnienė, V., Jasilionis, D.	2011	Lietuvos mirtingumo lygio ir mirties priežasčių struktūros prieštaringi pokyčiai. <i>Filosofija. Sociologija</i> ,	Nr. 4. p. 334-347	
Jasilionis, D.,	2003	Lietuvos gyventojų mirtingumo raida – epidemiologinio perėjimo teorijos išimtis, <i>Filosofija.Sociologija</i> ,	Nr. 2/2003 p. 63-67	
A.Sipavičienė, V.Stankūnienė	2011	Lietuvos gyventojų (e)migracijos dvidešimtmetis: tarp laisvės rinktis ir išgyvenimo strategijos. <i>Filosofija.Sociologija</i>	Nr. 4. p. 323-333	